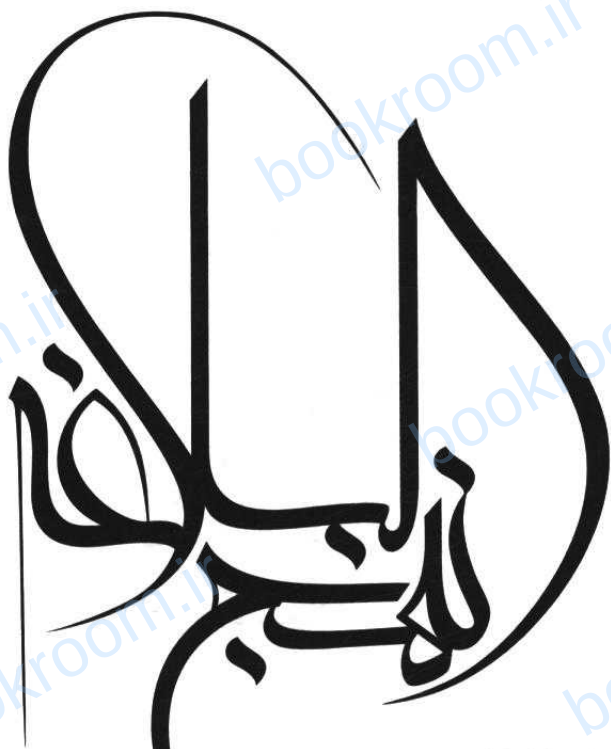

نبوتها در نهج البلاغه

شرح خطبه اول در موضوع نبوت (سال ۱۳۵۹)
آیت الله العظمیٰ خامنه ای (مد ظله العالی)

دفتر نشر و انتشارات حضرت آیت الله العظمیٰ خامنه ای

مقدمه

مکتب حیاتبخش اسلام در کنار ارائه‌ی برنامه برای پیشرفت معنوی و مادی فرد، نقشه‌ی راه تعالی جامعه را نیز بیان کرده و با معرفی حاکم تراز - معصومان (علیهم‌السلام) در عصر حضور و ولیّ فقیه در عصر غیبت - تشکیل حکومت را در دستور کار مؤمنان قرار داده است، اما پس از ارتحال رسول اکرم (صلی‌الله‌علیه‌وآله)، جامعه‌ی اسلامی برخلاف دستور الهی و تصریح رسول گرامی (صلی‌الله‌علیه‌وآله)، خود را از نعمت حکومت امیرالمؤمنین (علیه‌السلام) محروم کرد و پس از ۲۵ سال، دوباره به دامن تدبیر و سیاست آن حضرت، چنگ زد. دوره‌ی پرفرازونشیب حکومت پنج‌ساله‌ی امیرالمؤمنین (علیه‌السلام) با نشان دادن الگوی سیاست اصیل اسلامی و سبک اسلامی مدیریت، سرمشقی برای همه‌ی جوامع گردید.

علیرغم همه‌ی تلاشهایی که دشمنان آن حضرت برای جلوگیری از انتقال معارف علوی انجام دادند باز هم بخشی از آن دریای عظیم معرفت، به ادوار بعدی تاریخ منتقل گردید. یکی از مهم‌ترین و بهترین منابع در این زمینه، کتاب شریف نهج‌البلاغه است که توسط سید رضی - فقیه و ادیب بزرگ قرن پنجم - جمع‌آوری شده و از دیرزمان تاکنون، علما و متفکران شیعه و سنی با درک عظمت این کتاب، به شرح و توضیح آن پرداخته‌اند.

در عصر حاضر نیز با افزایش نیاز به معارف اجتماعی و سیاسی اسلام، اقبال دانشمندان و اساتید و جوانان به نهج البلاغه افزایش یافته و شروح متعددی نیز در قرن حاضر بر این کتاب نگاشته شده است. خوشبختانه با پیروزی انقلاب اسلامی، گرایش به نهج البلاغه افزایش یافت و مؤسسات مختلفی در محافل علمی حوزه و دانشگاه تشکیل و رشته‌ی تحصیلی تخصصی نهج البلاغه در این دو حوزه‌ی علمی ایجاد گردید.

حضرت آیت‌الله العظمی خامنه‌ای (مدظله‌العالی) که از دوران جوانی با این کتاب ارزشمند، انس داشته است، از دیرباز به شرح خطبه‌ها، نامه‌ها و حکمت‌های آن در محافل مختلف - خصوصاً در حضور جوانان طلبه و دانشجو - پرداخته‌اند که سلسله درس‌های نهج البلاغه در سال ۱۳۵۳ و ۱۳۵۹ و همچنین شرح فقراتی از نهج البلاغه در دیدارهای پس از آغاز دوران رهبری ایشان با هیئت دولت در ماه مبارک رمضان از این دست جلسات است.

معظّم‌له پس از پیروزی انقلاب اسلامی در سال ۵۷، در کنار کارهای فراوان مرتبط با شورای انقلاب و همچنین شورای عالی دفاع و نمایندگی مجلس، به کارهای تبلیغی و تبیینی بویژه در جمع جوانان اشتغال داشتند. در تابستان سال ۵۹ شاخه‌ی دانشجویی حزب جمهوری، سلسله درس‌های نهج البلاغه را در موضوع «نبوتها در نهج البلاغه» به مدت سه ماه برای ایشان تنظیم می‌کند. این جلسات چهارشنبه‌ها حدود ساعت ۵ تا ۷ عصر از تاریخ ۱۱ تیر تا ۱۹ شهریور در حضور خواهران و برادران دانشجو تشکیل می‌شده است. از آنجا که انقلاب اسلامی در ادامه‌ی اهداف نبوتها و برای تحقق همان آرمانهای اصیل و الهی تعریف می‌شود، موضوع این جلسات به این بحث، اختصاص یافته است. معظّم‌له در بخشی از این جلسات می‌فرمایند: «نهج البلاغه یک کتابی است که... حکایت می‌کند از همین چندبُعدی بودن اسلام و چندبُعدی بودن انسان و بالتّیجه، چندبُعدی

بودن انقلاب اسلامی. خود نهج البلاغه هم که کتاب تدوین شده‌ی انقلاب اسلامی است و آئین‌نامه‌ی این انقلاب میتوان به حسایش آورد، دارای همین خصوصیت است.»

روش تدریس معظّم له در این جلسات به این صورت بوده است که خودشان متن نهج البلاغه را بر تخته سیاهی می نوشتند و ابتدا واژگان آن را معنا میکردند و سپس به ترجمه و شرح آن میپرداختند. تلاش شده است که متن جلسات به گونه‌ای تنظیم گردد تا فضای این جلسات به مخاطب محترم منتقل گردد. متن این جلسات در سال ۱۳۶۱ در کتابی با عنوان «درسهای از نهج البلاغه» منتشر گردیده است. کتاب حاضر مجموع این گفتارها و دو گفتار دیگر از معظّم له در همان سال است. امید است با بهره‌گیری از این کتاب شریف، شاهد رشد و بالندگی دولت اسلامی و دیگر اقشار جامعه باشیم. ان شاء الله

و من الله التّوفیق

فهرست مطالب

آشنایی با موضوعات نهج البلاغه

- ۲..... بالا بودن سطح فرهنگ جامعه‌ی علوی به برکت رسالت نبوی
- ۴..... یکی بودن فرهنگ اسلام با انقلاب
- ۴..... نقش فرهنگ انقلابی اسلام در پیشرفت
- ۷..... دسته‌بندی مطالب نهج البلاغه:
- ۷..... (۱) مسائل اعتقادی
- ۷..... (۲) تقوا
- ۸..... (۳) تاکتیک‌ها و استراتژی‌های جنگی
- ۹..... (۴) مسائل اجتماعی و حکومتی
- ۹..... نیاز امروز ما به نهج البلاغه
- ۱۰..... بی‌ارزشی ذاتی حکومت برای امیرالمؤمنین (علیه السلام)
- ۱۱..... اصرار مردم؛ دلیل پذیرش حکومت از سوی امیرالمؤمنین (علیه السلام)
- ۱۲..... هدف امیرالمؤمنین (علیه السلام) از پذیرش حکومت
- ۱۳..... اعتقاد به اسلام، معیار اصلی
- ۱۵..... اهمیت اندیشه و بصیرت در دوران فتنه

نهج البلاغه؛ آئین نامه‌ی انقلاب اسلامی

- ۱۷..... بیان برخی ویژگی‌های نهج البلاغه
- ۱۷..... نهج البلاغه؛ کتاب تدوین شده‌ی انقلاب اسلامی

۱۹.....	تأثر از دوری مردم از نهج البلاغه
۲۲.....	خصوصیات بی نظیر نهج البلاغه
۲۳.....	(۱) بیان هنری
۲۳.....	(۲) چند نعدی بودن
۲۶.....	زهد؛ از نقاط مورد تأکید در نهج البلاغه
۲۷.....	تفاوت زهد اسلامی و ترک دنیا
۲۸.....	علت تأکید امیرالمؤمنین (علیه السلام) بر روی زهد
۳۱.....	پیامد روی آوردن مسلمانان به زخارف دنیوی
۳۲.....	خطر تبدیل اسلام به عنصر توجیه‌گر تمدن غربی
۳۴.....	دروغگویی غرب در شعار حقوق بشر
۳۶.....	بازگشت به نهج البلاغه؛ شرط ادامه‌ی حیات انقلاب اسلامی

نکاتی درباره‌ی نهج البلاغه و شناخت موضوعات آن

۳۹.....	توضیحی درباره‌ی نهج البلاغه
۴۰.....	شبیه‌ی برخی در سند نهج البلاغه
۴۴.....	مشابهت دوران ما با دوران حضرت
۴۸.....	دو دلیل اهمیت نهج البلاغه در دوران ما
۴۹.....	تقطیع شدن خطبه‌ها در نهج البلاغه
۵۱.....	موضوعات اصلی نهج البلاغه

زمینه‌ی اجتماعی بعثت پیامبران (علیهم السلام) در نهج البلاغه (قسمت اول)

۶۳.....	اهمیت بحث نبوت برای فهمیدن اندیشه‌ی اسلامی
۶۴.....	نگاه به نبوت به عنوان یک واقعیت تاریخی
۶۵.....	فهرست مباحث نبوت
۶۶.....	زمینه‌ی ظهور نبوتها
۶۸.....	دگرگون کردن فرمان خدا به توحید؛ از ویژگی‌های دوران جاهلیت
۷۵.....	تشابه زمان طاغوت با دوران جاهلیت

زمینه‌ی اجتماعی بعثت پیامبران (علیهم السلام) در نهج البلاغه (قسمت دوم)

۸۵.....	مشخصات دوران امیرالمؤمنین
---------	---------------------------

۸۶	گمراهی، نابسامانی معنوی مردم
۸۷	مظاهر گمراهی مردم
۹۲	هدف بعثت؛ خارج کردن مردم از شبهات
۹۲	استفاده از استدلالهای روشن؛ بهترین راه
۹۵	بلای فتنه ها
۹۵	خلأ معنوی و فکری در جامعه‌ی قبل از بعثت
۹۶	انقلاب ما، باطل‌کننده‌ی تحلیل‌های سیاسی و اجتماعی دوران معاصر
۹۷	تکرار تجربه‌ی نبوتها در انقلاب اسلامی ایران
۹۸	اطاعت شدن شیطان در دوران جاهلیت
۱۰۰	آگاهی بخشی؛ مهم‌ترین عامل در انقلابها
۱۰۲	مستضعفان، ابزار قدرت مستکبران
۱۰۴	جامعه‌ی اسلامی ایران، تنها مصداق جامعه‌ی بدون دیکتاتوری
۱۰۵	نقش زبونی انسانها در دور شدن از آرمانها

طبقه‌ی اجتماعی پیامبران (علیهم‌السلام) در نهج‌البلاغه

۱۰۹	طبقه‌ی اجتماعی پیامبران
۱۱۰	پیامبران؛ از طبقه‌ی مستضعفان
۱۱۳	تعریف مستضعف
۱۱۷	نمونه‌های تاریخی استضعاف پیامبران (علیهم‌السلام)
۱۲۴	دور بودن حاکمان جامعه‌ی اسلامی از استبداد
۱۲۵	سهیم بودن همه‌ی اقشار در حکومت آرمانی اسلام
۱۲۶	رشد نکردن جامعه؛ علت اجرا نشدن کامل اسلام

گزینش پیامبران (علیهم‌السلام) و تعهدات الهی ایشان در نهج‌البلاغه

۱۳۵	زبده‌گزینی انبیاء
۱۳۸	تعهد پیامبر در برابر وحی
۱۳۹	دگرگون شدن عهد خدا نسبت به توحید از زمینه‌های بعثت
۱۳۹	نادانی به حق خدا؛ اثر روی گردانی از توحید
۱۴۲	شرک در عبادت و تشریع؛ نتیجه‌ی دوری از توحید